

Aan Vaste Tweede Kamer Commissie
Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag, 2 september 2011
Betreft: AO Arbeidsmarktbeleid
Referentie: LCR/TK 11-0062/ER/GvdM

Geachte dames en heren,

Voor het Algemeen Overleg van de commissie SZW op 7 september 2011 staat een groot aantal rapporten en brieven van het kabinet geagendeerd. De LCR vraagt de leden van de commissie aandacht voor de volgende drie agendapunten.

- 1 De schriftelijke reactie van de staatssecretaris over de Nuggers (27 juni 2011, 26 488 nr. 467).
- 2 De schriftelijke reactie van de staatssecretaris (27 juni 2011) op het rapport: 'De arbeidsmarktpositie van niet-westerse allochtonen' Research voor Beleid, 2011).
- 3 De reactie van de staatssecretaris (27 juli 2011) op het rapport 'Sociale ondernemingen en werknemers met een arbeidsbeperking'(TNO, 2011).

Ad 1 De Nuggers (niet uitkeringsgerechtigden)

De LCR deelt de optimistische reactie van staatssecretaris de Krom op een artikel in Binnenlands Bestuur ('Wie helpt de arme Nugger?') niet.

In dat artikel wordt beweerd dat veel WW-gerechtigden tussen de wal en schip vallen omdat zij na verloop van hun uitkering geen recht hebben op een WWB-uitkering. Naast inkomensgevolgen worden zij weinig ondersteund naar werk. Dit zou onder meer komen omdat de prikkel bij gemeenten om in hen te investeren ontbreekt. Immers, iemand met een uitkering levert de gemeente een besparing op, het ondersteunen van een Nugger kost de gemeente vooral geld.

De staatssecretaris stelt dat Nuggers afdoende worden geholpen, zodat geen extra stimuleringsmaatregelen nodig zijn. Hij wijst hierbij op:

- de heldere SUWI-verantwoordelijkheidsverdeling, wat doen gemeenten en wat doet UWV.
- de resultaten van het Bestuurlijk Akkoord Participatie dat SZW en VNG hebben gesloten. Hierin zijn afspraken gemaakt over het ondersteunen van Nuggers naar werk of maatschappelijke participatie wanneer werken (nog) niet haalbaar is. Er zouden 35.000 Nuggers worden ondersteund en dat doel is gehaald.

- cijfers van UWV waaruit blijkt dat een groep Nuggers via UWV aan het werk is gekomen (zij waren ingeschreven bij UWV, de staatssecretaris stelt dat zij via UWV aan het werk zijn gekomen).
- de toekomstige krapte op de arbeidsmarkt waardoor Nuggers meer kansen hebben op de arbeidsmarkt.

Met andere woorden, er is volgens de staatssecretaris geen enkel probleem.

De LCR deelt het optimisme van de Krom niet en kijkt hierbij ook naar de toekomst, waarin de WWB wordt aangescherpt en de Wet werken naar vermogen wordt ingevoerd. De LCR heeft belangrijke achtergrondinformatie over Nuggers op een rij gezet en komt zo tot een aantal relevante vragen.

- De meeste Nuggers zijn nergens in beeld. In 2005 is er sprake van 1,3 miljoen Nuggers, 12% van de beroepsbevolking. Slechts 5% is ingeschreven bij UWV. Gemeenten hebben geen dossier van de Nuggers in hun gemeente (RWI, 2008).
- Het aantal Nuggers zal stijgen. Eerst als gevolg van de aanscherpingen in de WWB en vervolgens omdat meer mensen een beroep zullen doen op de Wet werken naar vermogen (aanwas jonggehandicapten). In de hoofdlijnennotitie werken naar vermogen geeft de staatssecretaris zelf een schatting van de jaarlijkse instroom van de toekomstige groep jonggehandicapten. Op basis van de huidige jaarlijkse Wajonginstroom (16.000), zouden er 5000 geen recht op een uitkering hebben omdat zij nog thuis wonen.
- Een deel van de Nuggers kan zelf werk vinden. Onze zorg zit bij de groep met een zwakke arbeidsmarktpositie. Die zorg komt voort uit:
 - o een RWI/NICS-rapport (Onbenut arbeidsaanbod aandachtswijken, juni 2008) waaruit blijkt dat veel van de Nuggers in aandachtswijken wonen
 - o de tweede evaluatieronde Bestuurlijke Akkoord Participatie. Het blijkt dat veel van de ingestroomde Nuggers eerst een traject volgen gericht op maatschappelijke participatie (de meerderheid wordt eerst ondersteund om maatschappelijk te participeren).
 - o de arbeidsmarktpositie van jonggehandicapten is per definitie zwak.

De LCR vreest dat gemeenten als gevolg van beperkte budgetten en de vele veranderingen die op hen afkomen onvoldoende selectieve aandacht besteden aan Nuggers. In feite geven directeuren van sociale diensten dat ook zelf aan (in de WWB-monitor 2011 staat dat driekwart van de gemeenten aangeven dat ze minder inspanningen gaan verrichten voor Nuggers). Verder vraagt de LCR zich af of de UWV-dienstverlening afdoende zal zijn om de meer zelfredzame Nuggers te ondersteunen.

De LCR meent dat de staatssecretaris wel extra maatregelen zou moeten treffen voor Nuggers zodat zij

- 1 beter in beeld zijn bij UWV en gemeenten. Voorafgaand hieraan zou ook nog eens duidelijker uitgezocht moeten worden waarom zo weinig Nuggers zich bij UWV en gemeenten melden.
- 2 verzekerd kunnen zijn van ondersteuning die aansluit bij hun positie op de arbeidsmarkt (conform SUWI). Voorziet UWV hier afdoende in via de redesign van hun dienstverlening? De LCR is er voorstander van dat de ondersteuning door gemeenten goed wordt gevolgd via een monitor, zeker als jonggehandicapten instromen.

Ad 2 De arbeidsmarktpositie van positie niet-westerse allochtonen

De LCR constateert met de staatssecretaris dat de arbeidsdeelname van niet-westerse allochtonen zich positief ontwikkelt. De achterstand wordt beetje bij beetje kleiner. Voor de staatssecretaris reden om geen nadere actie te ondernemen. Hij acht het

instrumentarium van gemeenten en UWV op het vlak van ondersteuning, arbeidsbemiddeling en re-integratie voldoende om de positieve ontwikkeling verder te bevorderen.

De LCR vraagt zich af of dit afdoende is om het tempo van de verbeteringen er goed in te houden en een aantal geconstateerde knelpunten op te lossen. Zo is het de vraag hoe nu de oriëntatie op beroepsmogelijkheden (van met name vrouwen en meisjes) wordt verbeterd. Of moeten we daarvoor te rade bij het collega bewindspersoon van OCW? Ook wordt er geen enkele link gelegd met het inburgeringbeleid, terwijl Nederlandse taal en gebrekkige kennis van het onderwijs(stelsel) en arbeidsmarkt genoemd worden als knelpunten. Tevens vraagt de LCR zich af of gemeenten en UWV als gevolg van bezuinigingen afdoende ondersteuning en prioriteit geven aan deze groep. Helaas moeten we tot slot constateren dat een deel van de basis voor het optimisme van de staatssecretaris, de economische groei en de dalende werkloosheid, inmiddels door de werkelijkheid (van een nieuwe recessie?) achterhaald is.

Ad 3 Sociale ondernemingen

Na bestudering van het TNO-rapport over sociale ondernemingen concludeert de staatssecretaris dat er geen aanleiding is voor extra faciliterende maatregelen. Zij worden al afdoende ondersteund. De promotie van deze ondernemingen is een zaak van deze ondernemingen zelf.

Er zijn bij de LCR en in de Tweede Kamer zorgen (onder meer in het Algemeen Overleg over werken naar vermogen) over de bereidheid van werkgevers om mensen met een beperking in dienst te nemen. Uit cijfers blijkt dat nog maar weinig werkgevers mensen met een beperking betaald werk bieden (4,2% van de werkgevers heeft een of meer Wajongers in dienst, UWV, 2011).

De staatssecretaris zou zich op zijn minst wat positiever kunnen uitspreken over de ondernemers die werkgelegenheid creëren voor mensen met een beperking. Hij ziet geen aanleiding het sociaal ondernemerschap verder te stimuleren.

De LCR ziet wel redenen om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een beperking. Vooralsnog nemen deze ondernemingen blijkbaar een bijzondere positie in en is het belangrijk goed naar de randvoorwaarden te kijken. Deze ondernemingen zijn afhankelijk van de vergoeding van de meerkosten en subsidies die gekoppeld zijn aan cliënten. Verder blijkt dat zij vaak bij fondsen moeten aankloppen om een sociale onderneming te kunnen starten. Daarom vraagt de LCR zich het volgende af:

- 1 Kunnen deze ondernemers door de bezuinigingen op de re-integratiemiddelen nog wel werknemers aantrekken? Veel van die vergoedingen compenseren de meerkosten van een werknemer met een beperking.
- 2 Volgens de staatssecretaris wordt het met de komst van de Wet werken naar vermogen eenvoudiger omdat er minder regelingen zijn (wat op basis van de hoofdlijnennotitie Wwnv overigens nog niet echt hard gemaakt is). Betekent dit dan ook dat alle gemeenten en UWV (voor de groep Wajongers blijft UWV verantwoordelijk) voortaan dezelfde regelingen gaan hanteren?
- 3 Heeft de staatssecretaris een verklaring waarom sociale ondernemers bij fondsen moeten aankloppen voor de start van hun bedrijf? Waarom kunnen zij niet gewoon bij banken terecht? De fondsen hebben ook geen oneindig budget.

In hoeverre kunnen banken worden gestimuleerd meer sociale ondernemingen te ondersteunen?

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'G. van der Meer', with a long horizontal flourish extending to the right.

G. van der Meer
Voorzitter

Samenstelling Landelijke Cliëntenraad

- **Landelijke cliëntenorganisaties:** Vakcentrale voor Middengroepen en Hoger personeel / Christelijk Nationaal Vakverbond (MHP/CNV), Chronisch zieken en Gehandicaptenraad Nederland (CG-Raad), Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, publieke sector), Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV, private sector), Landelijke Vereniging van Arbeidsongeschikten (LVA), Samenwerkingsverbanden Landelijk Overleg Minderheden (LOM), vertegenwoordiging cliënten GGZ, Platvorm VG.
- **vertegenwoordigers van cliëntenraden:** cliëntenraden SVB en UWV
- **vertegenwoordigers van de gemeentelijke cliëntenparticipatie:** Landelijk overleg cliëntenraden Sociale Zekerheid (LocSZ), Landelijk overleg cliëntenraden Sociale Zekerheid (LocSZ)/cliëntenraden G4, Landelijke Vereniging Thuislozen (LVT).